

se ptát, jak může deklarace porušení povinnosti vlastníka a uložení trestu kulturní památce, kterou pachatel vlastní, pomoci. Zejména u pokut je namítáno, že vlastníkově se uložení trestu a samotným procesem postihu berou prostředky, čas a energie, které by jinak mohl věnovat své kulturní památce. Zde je však třeba mít na paměti, co je příčina a co následek. Pokud by vlastník kulturní památky měl energii a vůli pečovat o kulturní památku, pak by k uložení trestu nemohlo dojít.

Je tu však i druhá otázka, jak uložení trestu pomůže konkrétní kulturní památce. V tomto případě odpověď není tak složitá. Město Postoloprty získalo zámek do svého vlastnictví na podzim roku 2021. Ihned po koupi a převzetí klíčů od předchozího majitele, jehož jednatel byl ve výše uvedeném případě shledán vinným, začal nový vlastník s lokálními opravami střechy podle již vydaných rozhodnutí⁴. Tyto práce stále pokračují. Nový vlastník začal mapovat stav zámku. Byl zadán znalecký posudek na posouzení stavu přístupných částí dřevěných konstrukcí krovů a posudek z hlediska statiky konstrukcí. V současné době je dokončován stavebněhistorický průzkum zámku. Již toto stačilo, aby nový vlastník podepsal smlouvu na vypracování projektové dokumentace rekonstrukce krovu a střešní krytiny s projektantem, který se rekonstrukcemi historických krovů zabývá.

V tento moment je vhodné připomenout, že Nejvyšší soud své usnesení čj. 4 Tdo 855/2021 – 1143 přijal 31. 8. 2021. K převodu zámku na nového vlastníka, který k péči o kulturní památku přikročil zcela odlišně než dosavadní vlastník, došlo na podzim téhož roku. Opravdu v tomto případě nemělo uložení trestu vlastníkově na zachování kulturní památky vliv? Byť motivace vlastníka k prodeji jeho kulturní památky je výsledkem jeho vnitřních úvah, hovořit o náhodné časové shodě v tomto případě lze jen těžko.

JUDr. Martin ZÍDEK
Odbor památkové inspekce,
Ministerstvo kultury ČR
martin.zidek@mk.gov.cz

■ Poznámky

4 Tento postup plně odpovídá tuzemskému právnímu řádu. Ustanovení § 73 odst. 2 věta třetí zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, předpokládá, že pravomocné rozhodnutí je závazné i pro právní nástupce účastníků, pokud je pro práva a povinnosti účastníků určující právo k movité nebo nemovité věci. To platí plně i v tomto případě.

Zpráva z výzkumného projektu „Soupis památek historických a uměleckých v království Českém“ a soupis památek v Československu (1895–1937): Různorodost periferií, národní soutěžení a přítomnost dějin umělecké kultury

Výzkumný projekt *„Topographie der historischen und Kunst-Denkmal im Königreiche Böhmen“ und die Denkmalinventarisierung in der Tschechoslowakei (1895–1937): Diversität der Peripherien, nationale Konkurrenzen und die Gegenwart der Geschichte künstlerischer Kultur* byl financován z prostředků pro kulturu a média (BKM) německé spolkové vlády v období od 1. října 2021 do 30. listopadu 2023 a byl realizován v oddělení kultury a imaginace Leibnizova ústavu pro dějiny a kulturu východní Evropy (GWZO) pod vedením Arnolda Bartetzského a Aleny Janatkové. Zpracování materiálu vycházelo z archivního výzkumu v Ústavu dějin umění AV ČR a v Akademii věd ČR a bylo navíc inspirováno konzultacemi s akademiky v Lipsku a Praze. Jako velmi přínosné se ukázaly také diskuse během konference *Kulturní dědictví? Teritoriální a národnostní chápání památek v Čechách v 19. a v raném 20. století* k tématu projektu konané v Praze, kterou společně uspořádaly GWZO (Alena Janatková) a Ústav dějin umění AV ČR (Kristina Uhlíková).¹

Výzkumná perspektiva byla během projektu věnovaného soupisu uměleckých památek Čech zaměřena na výběr předmětů a umělecko-historický popis českých provincií, a sice jak v kontextu sociální a kulturní rozmanitosti, tak soudobé národnostní polarit. Situace národnostní konkurence se stala *topografickou kategorií* soupisů památek, za které odpovídala česká nebo německá vědecká komunita na základě prostorové diferenciací převážně česky nebo německy mluvících okresů.

V rámci projektu se ukázalo, že vztah k národu, vlasti a její ochraně, který je památkám přisuzován, měl pro publikační řadu *Soupisu památek* rozhodující význam. Umělecké soupisy definovaly kánon, podporovaly jeho rezonanci v současném životě a ovlivňovaly vývoj moderního kultu památek, místní kultury a moderního umění. Existence památek v prvé řadě vedla k jejich evidenci a zápisu jako deklarovaného českého dědictví. Ukázkový soubor příkladů české umělecké tradice zahrnoval také umělecká řemesla a lidové umění, přičemž takto tvořil základ široce orientovaných kulturních aspira-

cí. Cílem bylo upevnit a ustálit českou kulturu na základě jejího dědictví od rané historie až po současný vývoj v moderní době.

Kulturní pluralita českých zemí vnesla do hry rozmanitost regionálních i nadregionálních objektů a narativů, které byly převzaty pro účely budování kánonu českého kulturního dědictví. Podle Georga Dehia a jeho *Handbuch der deutschen Kunstdenkmäler* byl snadno použitelný soupis umění nejdůležitějším nástrojem pro vzbuzení zájmu národa o jeho památky. Tímto zaměřením na národní zájmy Dehio určil trend nejen pro německé regiony, ale i pro celé Čechy. Národnostní polarita mezi německými Čechy a Čechy byla jednou z hnacích sil odpovědných komisí a autorů soupisů památek. Pro ně bylo česko-nacionalistické, resp. německo-česko-regionální sebezpojetí formující.

V tomto ohledu byla topografie také nástrojem aktuálních zájmů kulturní politiky. Teritoriální pojetí umění, které se vztahovalo k Českému království jako celku, upřednostňovala česká *Archaeologická kommise*,² která byla zpočátku výhradně zodpovědná za soupis. V národním státě Československu pak teritoriální pojetí umění sloužilo politickým zájmům státní centralizace. Naproti tomu německá Kulturněhistorická komise (*Kulturhistorischen Kommission*), která se podílela na soupisu památek v Československu, jednoznačně podporovala anticentralistické tendence ve spojení s regionální kulturní krajinou.

Výsledky projektu, které zde byly stručně a obecně shrnuty, budou publikovány v roce 2025 v knize s názvem: *Von der Regionalisierung zur Nationalisierung der Kunstgeschichte: Die deutsch-tschechische „Topographie der historischen und Kunst-Denkmale im Königreiche Böhmen“ und die Denkmalinventarisierung in der Tschechoslowakei (1897–1937)*.

Dr. Alena JANATKOVÁ
Leibniz-Institut für Geschichte und Kultur des östlichen Europa
a.janatкова@hotmail.de

■ Poznámky

1 Konference se uskutečnila 28. února 2023. Více viz Lukáš M. Vytačil, Kulturní dědictví? Teritoriální a národnostní chápání památek v Čechách v 19. a v raném 20. století, *Zprávy památkové péče* LXXXIII, 2023, č. 2, s. 194–195.

2 Archaeologická kommise při České akademii císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění (1897–1918), později Archaeologická kommise při České akademii věd a umění (1921–1937).